

ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ

ΘΗΛΥ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΣΜΟΣ

Έργο της Colette Deblé

ΣΑΒΒΑΤΟ 7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2026 ώρα 8.30

Αμφιθέατρο Ινστιτούτου Παστέρ, Βασ. Σοφίας 127, Αθήνα 11521,
είσοδος από Ευρωκλινική, μετρό Αμπελόκηποι

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2026 ώρα 10.45

Ελληνικός Ψυχαναλυτικός Χώρος, Κηφισίας 60, Αμπελόκηποι, μετρό Πανόρμου

Κόστος συμμετοχής, Ημερίδα: 80 ευρώ (φοιτητές 50 ευρώ),

Κλινικό εργαστήριο: 20 ευρώ

Δηλώσεις συμμετοχής: www.psychanalysis-winnicott.gr

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ

Ποια θέση μπορεί να έχει η ψυχανάλυση σε μια εποχή όπου η υποκειμενικότητα περιστέλλεται από τις αξιώσεις της πλήρους αναγνωσιμότητας, της ποσοτικοποίησης και της κανονιστικής υπαγωγής; Απέναντι στην ολοκληρωτική τάξη του Ενός, η ψυχανάλυση μας επιτρέπει να σκεφτούμε το θήλυ όχι ως ανατομικό πεπρωμένο ή έμφυλη ταυτότητα, αλλά ως λογική του μη-Όλου, ως εκείνο δηλαδή που ανθίσταται στην ομογενοποίηση και τη βία της απόλυτης ταξινόμησης. Στον Φρόιντ, το ερώτημα «*τι θέλει η γυναίκα;*», παρά τις απόπειρες θεωρητικοποίησης, δεν βρίσκει οριστική απάντηση. Το θήλυ λοιπόν ανακόπτει τη μετατροπή της ψυχανάλυσης σε κλειστό σύστημα γνώσης. Αντιστοίχως, ο Λακάν λέγοντας ότι «*Η Γυναίκα δεν υπάρχει*» ως καθολική αναπαράσταση, εγγράφει το θήλυ στο πεδίο της ριζικής ετερότητας. Στον Γουίνικοτ, το αμιγές θηλυκό στοιχείο παραπέμπει σε μια πρωταρχική εμπειρία του «*είναι*» το οποίο προηγείται του «*πράττειν*» και της αναπαράστασης. Προϋποθέτει όχι μια ολοκληρωτική, αλλά μια «αρκετά καλή» μητρική συνθήκη που εισάγει τον μεταβατικό χώρο και την πορεία προς την ανεξαρτησία. Αντίθετα, ο ολοκληρωτισμός καταργεί την ετερότητα, ακυρώνει τον μεταβατικό χώρο και καθηλώνει το υποκείμενο σε φαντασιώσεις του Όλου. Στις πολιτικές και κοινωνικές μεταστάσεις του ολοκληρωτισμού, οι ιδεολογικές φαντασιώσεις ορίζουν έναν «αμετάβατο» χώρο, με την τεχνολογική κυριαρχία και την ψηφιακή επιτήρηση σήμερα να τείνουν να υποκαταστήσουν κάθε ψυχικό κράτημα. Όμως αναθέτοντας την ανάγνωση του ανθρώπινου στο αυτόματο, κινδυνεύουμε να χάσουμε ακριβώς ό,τι το συγκροτεί. Το θήλυ έτσι παραμένει το ανυπότακτο υπόλειμμα απέναντι στην αλγοριθμική αναγωγή του υποκειμένου σε δεδομένο.

ΣΑΒΒΑΤΟ 7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2026

Αμφιθέατρο Ινστιτούτου Παστέρ, Βασ. Σοφίας 127, Αθήνα 11521,

είσοδος από Ευρωκλινική, μετρό Αμπελόκηποι

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

8.30-9.00 ΕΓΓΡΑΦΗ

9.00 Πρόλογος - Χαιρετισμός

ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

«Αγάπη και ολοκληρωτισμός a contrario»

Εκείνο που διαμεσολαβεί την αγάπη και τον ολοκληρωτισμό στην πλήρη αντίθεσή τους δεν είναι τίποτα άλλο από την απόλυτη κτητικότητα που μετατρέπει την πρώτη σε μίσος υπό την αιγίδα του ολοκληρωτισμού και το αντικείμενό της σε ένα φονευμένο, κυριολεκτικά και μεταφορικά, υποκείμενο.

9.15 Εισαγωγή

ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΔΟΛΑΣ

«Θήλυ και ολοκληρωτισμός στην εποχή του αλγόριθμου: η ελευθερία του προβλέψιμου»

Διερευνούμε τη σχέση του θήλεος με την ολοποιητική λογική, προσεγγίζοντας το θήλυ όχι ως βιολογικό φύλο ή κοινωνική ταυτότητα, αλλά ως όριο κάθε αξίωσης για πλήρη γνώση και οριστικό προσδιορισμό του υποκειμένου. Με αφετηρία την ψυχαναλυτική σκέψη του Φρόιντ και μεταγενέστερες θεωρητικές εξελίξεις, ανιχνεύονται οι συνδέσεις της λακανικής έννοιας του μη-Όλου και της γουινικοτιανής διάκρισης μεταξύ «είναι» και «πράττειν» με την ολοκληρωτική φαντασίωση και τις μορφές που αυτή μπορεί να προσλάβει, κατατείνοντας στην εξάλειψη της έλλειψης, της αμφισημίας και του απρόβλεπτου και προκαταλαμβάνοντας τις δυνατότητες ύπαρξης και έκφρασης του υποκειμένου. Μια προβληματική που επεκτείνεται στη σύγχρονη ψηφιακή πραγματικότητα και στην ολοποιητική λογική που την διαπερνά, όπου η αλγοριθμική πρόβλεψη και η εξατομίκευση συγκροτούν νέους μηχανισμούς ποδηγέτησης της επιθυμίας, υπό την επίφαση της ελευθερίας επιλογής. Στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύεται η σημασία της πολλαπλότητας, του μεταβατικού χώρου και της δυνατότητας ανάδυσης του νέου, κρατώντας ως κεντρικό το ερώτημα της δυνητικής διαφύλαξης ενός χώρου όπου το υποκείμενο δεν εξαντλείται στις κατηγορίες που το ορίζουν ούτε στις προβλέψεις που επιχειρούν να καθορίσουν το μέλλον του.

9.50 ΠΑΝΑΓΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ,

«Από τον ολοκληρωτισμό των ιδεολογιών του 20^{ου} αιώνα στον βασιλιά-μωρό του 21^{ου}»

Ο 20ός αιώνας υπήρξε ο αιώνας των ολοκληρωτισμών. Τους ολοκληρωτισμούς, όμως, του 20ού αιώνα θα πρέπει να μπορέσουμε να τους εξετάσουμε ως εχθρούς της δημοκρατίας και των ιδεολογιών της νεωτερικότητας στην κατάληξή τους, αλλά όχι

στην αφετηρία τους. Διότι είναι η ίδια η δημοκρατική δυναμική που θα οδηγήσει τόσο στα φιλελεύθερα πολιτεύματα όσο και στους δεσποτικούς μηχανισμούς του απόλυτου ελέγχου και της απώλειας της υποκειμενικότητας — στους ολοκληρωτισμούς. Σήμερα σχηματίζεται ένα έτερο παράδοξο: η κατίσχυση μιας εσωστρεφούς οντότητας, αυτού που ονομάζω «βασιλιά-μωρό». Ένα ον αποκοινωνικοποιημένο, που βυθίζεται σε μια κοινωνική συνθήκη του εαυτού, η οποία το προγραμματίζει ταυτόχρονα να είναι βασιλιάς και βρέφος. Αν ο ολοκληρωτισμός του 20ού αιώνα στερούσε την ανθρώπινη συνθήκη από την ατομικότητά της προς χάριν μιας ολικής κοινωνικότητας, ο 21ος μοιάζει να παράγει κατά μόνας ολοκληρωτισμούς, μια μηχανική που στερεί το υποκείμενο από τις εξωτερικότητες εκείνες που θα το προστάτευαν τόσο από την φαντασίωση παντοδυναμίας όσο και από τις τραυματικές επιπτώσεις της διάψευσής της.

σχολιασμός: **Θανάσης Χατζόπουλος**

11.00 SYLVIE SESE-LEGER

«Ο φθόνος από το άρρεν και η επίθεση στο θήλυ»

Ο φθόνος από το άρρεν μπορεί να οδηγήσει τις ερωτικές σχέσεις σε καταστροφή επιτιθέμενος στο θήλυ και στη θηλυκή δημιουργικότητα. Προσεγγίζεται στο θεωρητικό φροϋδικό, λακανικό και κλαϊνικό κόρπους, και αναδεικνύεται ότι η επίθεση στο θήλυ μπορεί να παίρνει τη μορφή της εξάλειψης του ονόματος. Εξίσου, παρά την παρακμή της πατριαρχίας, το πως ο φθόνος από το άρρεν τίθεται ξανά σε ισχύ, είτε με την ιδεολογία της αρρενωπότητας ή με την ιδεολογία του φύλου.

μετάφραση, σχολιασμός: **Κορίνα Θωμάϊδου, Βίκυ Μαλισόβα**

12.10- 12.40 Διάλειμμα-Καφές

12.40 HOURIA ABDELOUAHED

«Η ωμότητα του ιερού απέναντι στο θήλυ»

Μέσα από μια μελέτη βασικών ιδρυτικών κειμένων του Ισλάμ, προτείνεται ένας στοχασμό πάνω στην υποταγή των γυναικών που επιβάλλεται από το Θείο, επιχειρώντας να συνδέσει την κλινική του υποκειμένου με την κοινωνικοπολιτική διάσταση ή, διαφορετικά, να εκφράσει την αμοιβαία διαπλοκή ατομικού και συλλογικού. Κι αυτό για να διερωτηθούμε όχι μόνο για τον πολιτισμό ως παραγωγό ενός φαντασιακού, αλλά και για το ασυνείδητο ως παραγωγό ενός πολιτισμού που αποκλείει τις δυνατότητες ανοίγματος, συμπεριλαμβανομένων των προσπαθειών εκ νέου ανάγνωσης και ερμηνείας αυτών των πρώτων κειμένων, τα οποία αποτελούν το εννοιολογικό έδαφος που απέκλεισε τη γυναίκα από οτιδήποτε θα της επέτρεπε αυτονομία και χειραφέτηση, καθώς και την ελεύθερη έκφραση σχετικά με την επιθυμία και το σώμα της.

μετάφραση, σχολιασμός: **Ελίζα Νικολοπούλου, Αγγελική Χρηστάκη**

14.00 ANNA ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ, SYLVETTE GENDRE-DUSUZEAU

«Ο ολοκληρωτισμός στη σχέση μητέρας-κόρης και το ‘πρώτον μίσος’: η Χιονάτη πίσω από τον καθρέφτη και η κλινική της Alba»

Το παραμύθι της Χιονάτης εκλαμβάνεται εδώ από τις διαφορετικές προφορικές εκδοχές του ως μια φαντασιακή μορφοποίηση μιας ολοκληρωτικής μητρικής εξουσίας η οποία, στην αναζήτησή της της παντοδυναμίας, απανθρωποποιεί μέχρι εξόντωσης το θήλυ. Μέσω των λανθανόντων αρχαϊκών περιεχομένων τους, οι αφηγήσεις αναδεικνύουν την επανεμφάνιση μιας αμφιθυμικής διαμόρφωσης της μητρικής μορφής, φτιαγμένης από αγάπη και μίσος. Αυτή η διαμόρφωση προσφέρει εργαλεία σκέψης σε ορισμένες θεραπείες με ζωτικές μεταμορφώσεις που συνεπάγονται ψυχικές τροποποιήσεις. Όσο για το ίδιο το παραμύθι ανοίγει μια πρωτοφανή μεταφορική οδό αναγέννησης του θήλεος.

Η προτεινόμενη κλινική αφήγηση αποδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο η ονειροπόληση του αναλυτή, ακολουθώντας τον Β. Μπιόν, εδώ μια ονειροπόληση που υποβλήθηκε από την τρέχουσα εργασία με τα παραμύθια της Χιονάτης, συνέβαλε στη μεταβιβαστική διεργασία της θεραπείας της Άλμπα, ταυτόχρονα με την υποδοχή των ψυχικών υλικών και της ακρόασής τους. Σε αυτό τον χώρο της αντίληψης, ανάμεσα σε δύο ψυχισμούς και δύο σώματα παρόντα, μπορέσαμε να μεταμορφώσουμε τα διακυβεύματα του ασυνειδήτου στη σχέση μητέρας-κόρης και να δώσουμε σώμα στις αινιγματικές μορφές για να κάνουμε να αναδυθεί προοδευτικά η ύπαρξη μιας συσκοτισμένης πατρικής παρουσίας.

μετάφραση, σχολιασμός: **Κωνστάνς Αθανασιάδου**

15.15 Επίλογος

ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΚΛΙΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

Ελληνικός Ψυχαναλυτικός Χώρος Ντ. Γ. Γουίνικοτ,

Κηφισίας 60, Αμπελόκηποι, μετρό Πανόρμου

10.45 SYLVIE SESE-LEGER

«Ανταγωνίστρια αδελφή και εμφύλια διαμάχη»

Μετά από μια σύντομη υπενθύμιση των παραδειγματικών θεραπειών του «Ανθρώπου με τα ποντίκια» και του «Ανθρώπου με τους λύκους», ανακαλώ αποσπάσματα αναλύσεων όπου ο αδελφικός δεσμός εκδηλωνόταν με τη μορφή της ζήλειας και του φθόνου με μια βίαιη συνιστώσα, και πως αυτό είχε επιπτώσεις στην ύπαρξη των ασθενών μου, στο ερωτικό και σεξουαλικό πεδίο, καθώς και στο δημιουργικό που σηματοδοτούνταν από αναστολές.

μετάφραση, σχολιασμός: **Θανάσης Χατζόπουλος**

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

ANNA ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ, ψυχαναλύτρια, μέλος και πρώην πρόεδρος των *Fédération des Ateliers de Psychanalyse*, δρ. στην Κοινωνική Ανθρωπολογία (EHESP VI section). Δημοσίευσε: Παραμυθοκόρες, Αλληλοβόρα (Εστία) και σε συνεργασία με την Συλβέτ Ζάντρ-Ντυσυζώ *Greek Folktales and Psychoanalysis. A Dialogue*, Routledge.

ΚΩΝΣΤΑΝΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ, κλινική ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (SPF, Ελ.Ψ.Χ. Ντ. Γ. Γ.). Μετέφρασε: Γκρανόφ και Περιέ, Η επιθυμία και το θήλυ.

ΟΥΡΙΑ ΑΜΠΝΤΕΛΟΥΑΧΕΝΤ ψυχαναλύτρια, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Paris Diderot, μεταφράστρια του ποιητή Άδωνι στα γαλλικά. Εξέδωσε μαζί με τον Άδωνι: *Prophecy and power: violence and Islam*.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΑΛΟΛΑΣ, ψυχολόγος, ψυχαναλυτής (Ελ.Ψ.Χ. Ντ. Γ. Γ.), δρ. Ψυχανάλυσης Brunel University of London, όπου δίδαξε και είχε την ακαδημαϊκή ευθύνη μαθημάτων στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα *Ψυχανάλυση και Σύγχρονη Κοινωνία*. Δημοσίευσε: *Perversions of Fascism* (Karnac, 2009).

ΣΥΛΒΕΤ ΖΑΝΤΡ-ΝΤΥΣΥΖΩ, Ψυχαναλύτρια, πρώην πρόεδρος της *Fédération des Ateliers de Psychanalyse*, δρ. Πανεπιστημίου Paris VII, στις Αγγλικές Σπουδές και την Ψυχανάλυση. Δημοσίευσε: *Oscar Wilde : Père j'ai mal à l'oreille*, εκδόσεις Césura, Lyon, 1995, και σε συνεργασία με την Άννα Αγγελοπούλου *Greek Folktales and Psychoanalysis. A Dialogue*, Routledge.

ΚΟΡΙΝΑ ΘΩΜΑΪΔΟΥ κλινική ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, (SPF, Ελ.Ψ.Χ. Ντ. Γ. Γ.).

BIKY ΜΑΛΙΣΟΒΑ κλινική ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (SPF, Ελ.Ψ.Χ. Ντ. Γ. Γ.). Μετέφρασε: Μώντ Μανονί, Η πρώτη συνάντηση με τον ψυχαναλυτή, Πατρίκ Γκιγιομάρ, Η απόλαυση του τραγικού.

ΕΛΙΖΑ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ, κλινική ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (ΕΨΕ, Ελ.Ψ.Χ. Ντ. Γ. Γ.). Έγραψε με τη Λώρα Ντετιβίλ το βιβλίο *Συνομιλώντας για τον Γούνικοτ* και την κλινική του, Αρμός.

ΠΑΝΑΓΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Δρ. Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου ParisX Nanterre. Καθηγητής Κοινωνιολογίας Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης ΕΚΠΑ. Διευθυντής του Τομέα Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας. *Palmes Académiques*. Δημοσίευσε: *Περιπέτειες της μεσαιας τάξης* (Κρατικό βραβείο δοκιμίου).

ΣΥΛΒΙ ΣΕΖΕ ΛΕΖΕ, ψυχαναλύτρια (Παρίσι) μέλος της *Société de psychanalyse freudienne* (SPF) της οποίας υπήρξε πρόεδρος. Συγγραφέας των βιβλίων: *L'Autre féminin, Mémoire d'une passion, Freud et le féminin. Dora, Sidonie, Hilda et les autres* και *Freud et le masculin. Au vif du transfert*. Βιβλία της έχουν μεταφραστεί στα ισπανικά και στα ιταλικά.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ, παιδοψυχίατρος, ψυχαναλυτής, ποιητής, μεταφραστής, επίτιμος διδάκτορας ΕΚΠΑ, *Chevalier des Lettres et des Arts*.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΧΡΗΣΤΑΚΗ, κλινική ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, δρ. *Psychopathologie fondamentale et Psychanalyse* Paris 7. Εξέδωσε τα βιβλία: *La musique barbare ds l'hallucination*, Herman, Η βάρβαρη μουσική της ψευδαίσθησης, Αρμός, *Cliniques de l'étrangeté, L'inquiétante étrangeté et lettre en errance*, Herman, *La promesse de la psychanalyse dans le monde contemporain: sémiotique de l'impossible à dire*, Classiques Garnier.